

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

Warszawa, dnia 14 listopada 2014 r.

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 18. 11. 2014 r.
nr. 4614 podpis. M. Potęć

DD3/0602/70/MCA/14/RD-103895/14

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 18. 11. 14
nr. 6867 podpis. M

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

W związku ze złożonym przez Pana Senatora Jana Rulewskiego podczas 63. posiedzenia Senatu RP w dniu 23 października 2014 r. oświadczeniem w sprawie ubóstwa wynikającego ze zmiany ustrojowej zapoczątkowanej w 1989 r. na obszarach popegeerowskich m.in. w kontekście opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych stypendiów dla uczniów i studentów otrzymanych od fundacji, uprzejmie informuję.

Transformacja ustrojowo-systemowa, która dokonała się w Polsce po 1989 r. objęła niemal wszystkie sfery życia. Istotnym elementem przemian gospodarczych była reforma systemu podatkowego. Od 1992 roku obowiązuje powszechny podatek dochodowy od osób fizycznych wprowadzony ustawą z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.). Zasadę powszechności opodatkowania wyraża art. 9 ust. 1 tej ustawy, zgodnie z którym opodatkowaniu podatkiem dochodowym podlegają wszelkiego rodzaju dochody, z wyjątkiem dochodów wymienionych w art. 21, 52, 52a i 52c oraz dochodów, od których na podstawie przepisów ustawy Ordynacja podatkowa zaniechano poboru podatku.

W konsekwencji, od 1992 r. przedmiotem opodatkowania podatkiem dochodowym są nie tylko dochody z pracy, działalności gospodarczej, działalności wykonywanej osobiście, praw majątkowych, kapitałów pieniężnych, czy rent i emerytur, ale także ze stypendiów. Dostrzegając jednak wyjątkowy charakter stypendiów, jako formy pomocy dla uczniów i studentów w procesie zdobywania wiedzy oraz kształtowania umiejętności na etapie edukacji szkolnej lub w trakcie studiów, ustawodawca, na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 40 ustawy, zwolnił z opodatkowania świadczenia pomocy materialnej dla uczniów, studentów, uczestników studiów doktoranckich i osób uczestniczących w innych formach kształcenia, pochodzące z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz ze środków własnych szkół i uczelni – przyznane na podstawie przepisów o systemie oświaty oraz Prawo o szkolnictwie wyższym.

Dodatkowo, na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 40b ustawy, wolą ustawodawcy, zwolniono od podatku także stypendia dla uczniów i studentów, których wysokość i zasady udzielania zostały określone w uchwale organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, oraz stypendia dla uczniów i studentów przyznane przez organizacje, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na podstawie regulaminów

zatwierdzonych przez organy statutowe udostępnianych do publicznej wiadomości za pomocą Internetu, środków masowego przekazu lub wykładanych (wywieszanych) dla zainteresowanych w pomieszczeniach ogólnie dostępnych - do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 3.800 zł.

Należy zauważyć, iż od początku obowiązywania art. 21 ust. 1 pkt 40b ustawy, tj. od 1 stycznia 2002 r., przedmiotowe zwolnienie było ograniczone limitem. Do końca 2010 r. obowiązywał limit miesięczny w wysokości 380 zł. Nowelizacja z dnia 25 listopada 2010 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. Nr 226, poz. 1478), zastąpiła dotychczasowy limit miesięczny limitem rocznym w wysokości 3 800 zł (10 miesięcy roku szkolnego/akademickiego x 380 zł = 3.800 zł), eliminując tym samym wątpliwości odnośnie utraty prawa do zwolnienia, w sytuacji gdy kwota wypłacana w danym miesiącu obejmuje należności przysługujące za kilka miesięcy. Ponadto ww. nowelizacja zniósła kryterium dochodowości stanowiące do końca 2010 r. warunek stosowania przedmiotowego zwolnienia. Zlikwidowała także uciążliwe dla stypendysty obowiązki informacyjne, które obliżowały ucznia/studenta do zawiadomienia płatnika o zmianie stanu faktycznego wynikającego z oświadczenia, przed wypłatą stypendium za miesiąc, w którym zaszła zmiana.

Z punktu widzenia uczącej się młodzieży przedmiotowe zmiany należy zatem ocenić pozytywnie, podobnie jak samo istnienie w ustawie zwolnienia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 40b ustawy, niezależnie od faktu, iż jest ono ograniczone limitem.

Podkreślenia wymaga, że ustanowienie dla stypendiów od organizacji pozarządowych (np. fundacji, stowarzyszenia) limitu zwolnienia wynika z dużej swobody tych podmiotów do kształtowania zasad przyznawania pomocy materialnej dla uczniów i studentów. Podstawę przyznania przedmiotowego stypendium stanowi bowiem akt prawa wewnętrznego (zatwierdzony regulamin), a nie przepis rangi ustawowej. Stąd w przeciwieństwie do świadczeń pomocy materialnej dla uczniów, studentów, uczestników studiów doktoranckich i osób uczestniczących w innych formach kształcenia, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 40 ustawy, tj. pochodzących z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz ze środków własnych szkół i uczelni, przyznanych na podstawie przepisów o systemie oświaty oraz Prawo o szkolnictwie wyższym (w całości korzystających ze zwolnienia od podatku), zasadnym jest określenie dla tego rodzaju stypendiów limitu zwolnienia. Przy czym jego obowiązywanie nie ogranicza w żaden sposób prawa organizacji pozarządowych do przyznawania stypendiów w wysokości wykraczającej poza limit. Ponadto przekroczenie kwoty limitu nie oznacza utraty prawa do stosowania tego zwolnienia do kwot już otrzymanych, a jedynie nakłada obowiązek opodatkowania nadwyżki ponad kwotę korzystającą ze zwolnienia. W sytuacji zatem, gdy fundacja przyznała stypendium w kwocie 500 zł za każdy miesiąc nauki, opodatkowaniu podatkiem dochodowym podlega wyłącznie nadwyżka ponad kwotę 3800 zł czyli kwota 1200 zł (5000 zł - 3800 zł).

Jednocześnie zważywszy na występującą w skali podatkowej kwotę zmniejszającą podatek, która powoduje, że dochody w wysokości 3091 zł nie rodzą obowiązku zapłaty podatku, od ww. nadwyżki ponad kwotę 3800 zł (nieprzekraczającej wraz z innymi dochodami podlegającymi opodatkowaniu według skali podatkowej 3091 zł), stypendysta nie płaci podatku. Powyższe oznacza, że w praktyce stypendysta nie płaci podatku dochodowego od osób fizycznych od stypendium w kwocie 6 891 zł (tj. 3 800 zł + 3 091 zł), co w przypadku stypendium przyznanego na dziesięciomiesięczny okres nauki odpowiada stypendium miesięcznemu w kwocie 689,1 zł.

Reasumując, należy zauważyć, że obowiązujące przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych zawierają rozwiązania, które mimo powszechności opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych uwzględniają szczególny charakter pomocy udzielanej przez organizacje pozarządowe na edukację dzieci i młodzieży, w tym również z obszarów popegeerowskich.

Z upoważnienia Ministra Finansów
SEKRETARZ STANU
Janusz Cichoń
Janusz Cichoń

Otrzymuje:

1. Adresat;
2. Biuro Ministra
w gmachu;
4. odpowiedzi@senat.gov.pl.

